

Так само труднощі виникали через непередбачуване ставлення людей до котів. Хто б міг подумати, що ми можемо призначити kota начальником залізничної станції?.. Проте справжня проблема полягала в тому, що я не надто відповідально поставився до свого завдання. Я дивився на це питання з боку дотепних відповідей та жартів, проте реальність виявилася набагато складнішою.

І більше ніж просто дивною.

Портрет вашого кота

— Це тхір? — поцікавився робітник, якого ми запросили, коли зустрівся поглядом з моїм синьо-сірим сіамським котом.

— Не мели дурниць! — вигукнув його колега.— Це ж пекінес.

Робітники не єдині, кому бракує знань про *Felis catus*, яких уперше класифікував біолог Карл Лінней 1758 року. Коти — напрочуд загадкові тварини. З ними пов'язано безліч забобонів, зокрема про чорного кота, відьомських муркотунів, страхітливий вампуса з північноамериканського фольклору. До речі, в Японії вважають, що коти будь-якого кольору приносять щастя, у них навіть є кото-кафе, де ви можете пестити котика, смакуючи ранковою кавою. Проте, перш ніж ми заглибимося в цей містичний світ, розпочнімо з деяких фактів про звичайних хатніх котів. Готовий запрягтися, що ви не знаєте більшості важливих речей про цих муркотливих шерстяних клубочків, які будять вас щоранку, звісно, якщо у них немає важливіших справ. Тож для розширення ваших знань я опишу вашого котика.

Він важить приблизно чотири або чотири з половиною кілограми, звісно, якщо це не мейн-кун, який може важити близько одинадцяти кіло. Крім того, бувають екземпляри, які важать не більше 900 грамів. Безперечно, є різниця між самцями та самицями, адже зріст звичайного домашнього kota коливається між 23–25 сантиметрами, а довжина тіла може досягати 46 сантиметрів плюс ще 30 сантиметрів хвіст (окрім менських кішок, у яких він практично відсутній).

Неважливо, як ви ставитеся до думки, що ваша кішка є машиною для вбивств, — еволюція добре попрацювала, щоб зробити з неї вправну мисливицю. Завдяки вільнорухомим ключицям, які з'єднують передні лапи з плечима та дозволяють повертати лапи в будь-який бік, вона може пройти крізь будь-яку шпарину, куди влізе її голова. Тварина ходить безшумно, намагаючись ступати задньою лапою в слід передньої, щоб бути непомітною. Можливо, ви ніколи не помічали, але коли вона йде, то спочатку пересуває дві лапи з одного боку, а потім — з іншого, що трохи схоже на ходу верблюдів та жирафів. Це може стати чудовою темою для розмови: «Чому коти схожі на верблюдів? Вони ходять, як жирафи». Проте переконайтеся, що кажете саме «ходять», оскільки коли коти зриваються на біг, усе відбувається навпаки: діагонально протилежні задня та передня лапи рухаються одночасно.

Коли кіт уполював здобич, зазвичай маленьку пташку або гризуна, він грається з нею, дозволяє вивратися з пазурів, а потім ловить знову і знову. Така поведінка межує між спортом та садизмом, проте

основна мета полягає в тому, щоб виснажити здобич і потім легко й безпечно вбити її. Зазвичай кіт робить це одним смертельним укусом у шию, що вражає спинний мозок і призводить до паралічу та майже миттєвої смерті. Великі коти, як-от леви, тигри та леопарди, вбивають так само, тільки без ігор перед їжею.

Ваша кішка ніколи не спить після виснажливого полювання, оскільки єдині потові залози в неї розміщені на подушечках лапок. На щастя, їй і не потрібно більше. Моя пухкенька кішечка Брокколіна Перша (названа так на честь картонної коробки) взимку протискається під нашу палаючу дров'яну піч, бо їй комфортно за температур, за яких ми вже б бігли по лід. Ми з вами починаємо непокоїтися, коли температура тіла сягає 38 градусів за Цельсієм, водночас наші коти і вусом не поведуть, поки температура тіла не сягне вище за 52 градуси. А коли вже стає занадто спекотно, то вони охолоджуються, глибоко дихаючи.

Крім того, ваша кішка пристосована до того, щоб харчуватися лише впольованою здобиччю, проте це не заважає їй вимагати від вас корму щодня. Ви, певно, думаете, що вона вам дуже вдячна, адже їсть так жадібно, але насправді це тому, що вона не жує. Бог нагородив її тридцятьма зубами — шістнадцятьма зверху та чотирнадцятьма знизу, проте не всі допомагають жувати. Більшість із тих, що розташовані біля щік, навіть не з'єднуються, коли рот кішки закритий. Коли вона знаходить м'ясо, то використовує ікла та кутні зуби, щоб роздерти його, після чого ковтає.

Вибір їжі для вашої кішечки дуже важливий не лише тому, що вона вередлива. Більшість котячої їжі

може бути шкідливою для її здоров'я. У вашої кішки короткий кишечник, а шлунковий сік не призначений для переварювання чогось, окрім м'яса. Ви не можете годувати її лише м'ясом, адже таке харчування буде незбалансованим і може призвести до дефіциту певних елементів. Ідеальне харчування передбачає м'ясо та продукти з низьким вмістом вуглеводів — таку їжу ви можете придбати у спеціалізованому зоомагазині.

Ви будете справді здивовані, коли дізнаєтеся, яким насправді має бути здорове харчування для вашого улюбленця. Зокрема, не варто більше використовувати приказку *дивиться, як кіт на сметану*. Попри давню традицію наливати котам мисочку молока, виявляється, у них нетерпимість до лактози, бо цукор у молоці може спричинити діарею. А ще у котів дуже мало смакових рецепторів — лишень п'ятсот (ми, наприклад, маємо близько дев'яти тисяч), тому вони не здатні розрізняти солодке. Крім того, пам'ятайте, що шоколад для котів такий же шкідливий, як і для собак, хоча коти його майже не їдять.

Зауважимо, що коти сьогодні наражаються на небезпеку від токсинів навіть більше за людей. Деякі речі у цьому списку будуть очевидні (щуряча отрута, наприклад), проте вам варто стежити, щоб ваші улюбленці трималися подалі від:

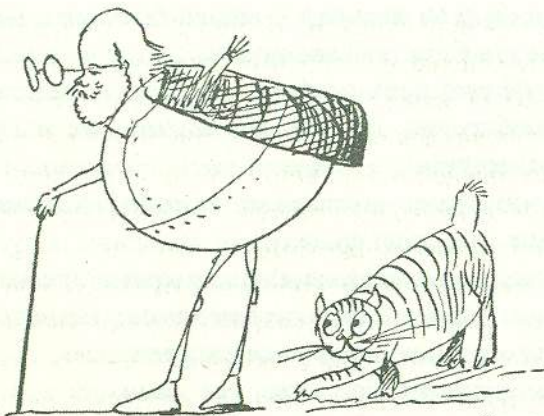
- кімнатних рослин, як-от філодендрони та лілії довгоквіткові, оскільки вони можуть спричинити відмову нирок;
- нафталінових кульок;
- етиленгліколю, який є поширеним антифризом (котам він подобається, проте навіть чайна ложка може їх убити);

- цибулі та часнику — якщо їх багато, вони можуть бути небезпечними;
- ефірних олій, особливо чайного дерева, а також побутових засобів, що їх містять, наприклад, шампунів;
- побутових чистильних та дезінфекційних засобів на основі фенолу;
- людських медикаментів, зокрема знеболювальних, що містять парацетамол, незначна доза якого може виявитися смертельною;
- морепродуктів, адже так само, як і в людей, у котів може бути алергія, що матиме для ваших улюбленців прикрі наслідки.

Дорослі коти не можуть смоктати, адже не здатні правильно складати губи, тому вони хлебчуть рідини, замість того щоб сьорбати, як ми. Якщо хочете спробувати, торкніться кінчиком язика поверхні рідини, а потім швидко його підніміть. Так ви наберете невелику кількість води, проте якщо хлебтати чотири рази на секунду, як кішка, то можна випити за нетривалий час цілком удосталь.

Після того як ваша кішечка попоїла або попила, вона зазвичай сідає та починає ретельно вилизуватися. Щоб цей процес був легшим, природа придумала так звані сосочки — тверді заокруглені голочки, які ростуть на язичку. Вони працюють, як розчіска для хутра або будь-чого іншого, що ваш пухнастик вирішить помити. Зокрема і вас, якщо, звісно, вважати-ме свій об'єкт для миття милим, брудним або доволі смачним. Крім того, усі коти дуже гнучкі і можуть закинути лапу за вухо та помити свою дупцю. Як казала моя бабуся: «Я ніколи не робитиму цього!»

Edward Lear.
oct 73. 1/2

His cat Fops,
oct 16.

Едвард Лір «Чоловік та його кіт»

Дослідивши доступні для мене джерела, я так і не з'ясував причини, чому коти так часто вилизуються. Шанувальники котів схильні вважати, що їхні улюбленці підносять чистоту до божественної категорії. Особисто я схиляюся до думки, яку почув у дитинстві: коти миються, щоб прибрати будь-який запах і не дати можливій здобичі шансу дізнатися про явну небезпеку. Хоч би якими були причини такої поведінки, вилизування у котів зазвичай супроводжується утворенням шерстяних клубків у їхніх шлунках. Коли це стає проблемою, тварина починає їсти траву, адже вона викликає нудоту, що допомагає їй позбутися обтяжливого вмісту, нерідко прямо на вашому улюбленому кріслі.

Якщо ваша киця добре нагодована, її є досить води та має здоровий вигляд, вона може повідомити про

свій стан муркотінням¹, особливо якщо знайде добре нагріте сонечком місце. Муркотіння в кошенят є сигналом для мами, що вони голодні, але вже дорослі коти так виявляють задоволення. Ви можете відчутти, звідки йде цей звук, якщо легенько натиснете на горло, проте науковці тривалий час не могли зрозуміти, як виникає муркотіння. Колись вважали, що цей звук виникає, коли кров клекотить у горлі кішки, але цю теорію спростували. Дихання теж залучене в цьому процесі, адже якщо ви дуже уважно прислухаєтеся, то можете почути різницю між вдихами та видихами і невеличку паузу між ними. Насправді ж цей звук виникає, коли спеціальна група м'язів спричиняє вібрацію голосових зв'язок, а це означає, що вони можуть муркотіти одночасно з диханням. Якщо ж вам пощастило мати винятково хитру кицю, то вона може додавати нотки нявкання, щоб підкреслити терміновість ситуації. Зазвичай це означає, що вона дуже голодна.

Раніше вважали, що мурчати можуть лише домашні коти, проте це дурниця. Колись я чув мурчання тигра — звук такий же неймовірний, як і сама тварина. Леви, згідно з моїм невеличким дослідженням, теж можуть мурчати.

Муркочучи, ваша кішечка може зручно вмотитися та заснути. Коти проводять більшість часу уві сні — до двадцяти годин на добу (у середньому близько тринадцяти або чотирнадцяти годин). Хоч коти дуже чутливі та справді прокидаються від най-

¹ У деяких випадках котяче мурчання може сповіщати про біль, хоча зазвичай вони використовують інші сигнали, щоб повідомити про це.